

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 15ης Ιουλίου 1994 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-576/93 έως T-582/93,

Martine Browet, κάτοικος Βρυξελλών,

Odette Hubert-Michiels, κάτοικος Hofstade (Βέλγιο),

Christiane Deriu-Fossoul, κάτοικος Auderghem (Βέλγιο),

Helen Hartmann, κάτοικος Βρυξελλών,

Lucia Serra-Boschi, κάτοικος Watermael-Boitsfort (Βέλγιο),

Olivier Bordet, κάτοικος Βρυξελλών,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Giovanni Lampitelli, κάτοικος Terenuren (Βέλγιο),

όλοι υπάλληλοι της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενοι από τον Lucas Vogel, δικηγόρο Βρυξελλών,

προσφεύγοντες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Gianluigi Valsesia, κύριο νομικό σύμβουλο, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση των αποφάσεων της Επιτροπής της 13ης Αυγούστου 1993, με τις οποίες απορρίφθηκαν οι διοικητικές ενστάσεις των προσφευγόντων κατά των αποφάσεων περί παρακρατήσεων επί των μισθών λόγω της συμμετοχής τους στις απεργιακές κινητοποιήσεις του Ιουνίου και Οκτωβρίου 1991,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. García-Valdecasas, Πρόεδρο, B. Vesterdorf και J. Biancarella, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 30ής Ιουνίου 1994,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Πραγματικά περιστατικά και νομικό πλαίσιο της προσφυγής

- 1 Κατά το 1991 οι συνδικαλιστικές και επαγγελματικές οργανώσεις (στο εξής: ΣΕΟ) κάλεσαν το προσωπικό των κοινοτικών οργάνων να διαμαρτυρηθεί, μέσω απεργιακών κινητοποιήσεων, κατά των καθυστερήσεων που εθεωρείτο ότι είχαν σημειωθεί στις εργασίες του Συμβουλίου σχετικά με το θέμα της μεθόδου αναπροσαρμογής των κοινοτικών αποδοχών που ήταν τότε υπό εξέταση.

- 2 Στις Βρυξέλλες, οι παύσεις εργασίας αποφασίστηκαν για τις 18, 19, 25 και 26 Ιουνίου καθώς και για τις 2 και 3 Οκτωβρίου 1991. Κατά τη διάρκεια αυτών των παύσεων εργασίας, η Επιτροπή έλαβε, για λόγους ασφαλείας, την απόφαση να κλείσει τα εστιατόρια και τον βρεφονηπιακό και παιδικό σταθμό και να διακόψει τη λειτουργία των συστημάτων πληροφορικής.

- 3 Στις 25 Οκτωβρίου 1991, η Επιτροπή κατέστησε γνωστό, μέσω ανακοινώσεως προς το προσωπικό, ότι, σύμφωνα προς την προγενέστερη απόφασή της της 16ης Δεκεμβρίου 1970, θα γίνονταν παρακρατήσεις επί των μισθών βάσει διαδικασίας που είχε αποφασισθεί σε συνεννόηση με τα λοιπά κοινοτικά όργανα.

- 4 Προκειμένου να καταστεί δυνατός ο υπολογισμός των ημερών απεργίας και των παύσεων εργασίας που είχαν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο αυτό, διανεμήθηκαν ειδικά ερωτηματολόγια, συνημμένα σ' αυτή την ανακοίνωση της 25ης Οκτωβρίου 1991, στο προσωπικό, προς τους μονίμους και τους μη μονίμους υπαλλήλους και λοιπού προσωπικού που είχαν εργαστεί κατά τη διάρκεια των ημερών απεργίας, είτε οικειοθελώς είτε κατόπιν υπηρεσιακής διαταγής, καθώς και εκείνους που είχαν απουσιάσει για λόγους ασχέτους προς τις απεργιακές κινητοποιήσεις. Στο σχετικό ερωτηματολόγιο διευκρινιζόταν ρητώς ότι η έλλειψη απαντήσεως, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, θα εθεωρείτο ως «υποδηλούσα συμμετοχή σε όλες τις παύσεις εργασίας αναφορικά με τον τόπο υπηρεσίας».

- 5 Στις 15 Νοεμβρίου 1991, πραγματοποιήθηκε μια πρώτη ανταλλαγή απόψεων κατά τη διάρκεια συναντήσεως για τεχνικής φύσεως συνεννόηση μεταξύ των ΣΕΟ και της Επιτροπής σχετικά με τις λεπτομέρειες όσον αφορά την εκ νέου ανάληψη της εργασίας και, ειδικότερα, όσον αφορά την πραγματοποίηση παρακρατήσεων επί των αποδοχών λόγω των ημερών απεργίας.

- 6 Έστερα από μια συνάντηση για πολιτική συνεννόηση, που έγινε στις 25 Νοεμβρίου 1991, ο Cardoso E Cunha, μέλος της Επιτροπής επιφορτισμένο με ζητήματα προσωπικού και διοικήσεως, δήλωσε ότι «η συζήτηση επί του θέματος αυτού δεν έχει περατωθεί».

- 7 Κατά τη διάρκεια της από 29 Νοεμβρίου 1991 συναντήσεώς τους, οι προϊστάμενοι διοικήσεως συμφώνησαν να συστήσουν στις αντίστοιχές τους αρμόδιες για τον διορισμό αρχές (στο εξής: ΑΔΑ) να υιοθετήσουν μια μέθοδο σχετικά με την εκ νέου ανάληψη της εργασίας σύμφωνα με την οποία το 75 % των ημερών απεργίας θα αποτελούσε το αντικείμενο:
- παρακρατήσεων επί του μισθού 25 %,
 - συμψηφισμού υπό τη μορφή μη αμειβομένων ή μη συμψηφιζομένων υπερωρών για το εναπομένον 50 %.
- 8 Η ανωτέρω εκτεθείσα μέθοδος αποτέλεσε εκ νέου το αντικείμενο συζητήσεων κατά τη διάρκεια νέας συναντήσεως πολιτικής συνεννοήσεως η οποία πραγματοποιήθηκε στις 22 Μαΐου 1992, μετά το πέρας της οποίας ο επίτροπος Cardoso E Cunha έλαβε την ακόλουθη θέση: «Υπογραμμίζω ότι η υπόθεση αυτή δεν μπορεί να συνεχισθεί. Διαπιστώνω χωρίς προκατάληψη ότι η διαδικασία δεν έχει εισέτι περατωθεί και ότι θα έπρεπε να περιμένουμε το τέλος της διαδικασίας για να κλείσει το κεφάλαιο αυτό. Εύχομαι, όσον αφορά τη συνέχεια, διαβουλεύσεις με τις ΣΕΟ.»
- 9 Στις 12 Νοεμβρίου 1992, πραγματοποιήθηκε μια τελευταία συνάντηση πολιτικής συνεννοήσεως κατά τη διάρκεια της οποίας ο επίτροπος δήλωσε, παρά τις επιφυλάξεις των ΣΕΟ, ότι «η Επιτροπή ευθυγραμμίζεται με τη λύση που έχει υιοθετηθεί από το Συμβούλιο και τα άλλα κοινοτικά όργανα» και διαπίστωσε ότι «η διαδικασία έφθασε στο τέρμα της».
- 10 Οι σχετικές με την επανάληψη της εργασίας λεπτομέρειες, ιδίως αυτές που αφορούσαν τις παρακρατήσεις επί των αποδοχών σύμφωνα με τις συστάσεις των προϊσταμένων διοικήσεως που είχαν διατυπωθεί κατά τη συνάντησή τους της 29ης Νοεμβρίου 1991 (βλ. ανωτέρω σκέψη 7), ανακοινώθηκαν στο προσωπικό με τις *Διοικητικές Πληροφορίες* (στο εξής: ΔΠ) της 18ης Νοεμβρίου 1992. Στην ανακοίνωση αυτή, αναφέρθηκε ότι «κατά τη διάρκεια πρόσφατης συνεδριάσεως “πολιτικής συνεννοήσεως” που πραγματοποιήθηκε στις 12 Νοεμβρίου 1992 με τις συνδικαλιστικές και επαγγελματικές οργανώσεις, ο αρμόδιος για το προσωπικό και τη διοίκηση επίτροπος θεώρησε ότι η διαδικασία συνεννοήσεως σχετικά με το θέμα αυτό είχε ολοκληρωθεί και ανακοίνωσε την απόφαση της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής της Επιτροπής να εφαρμόσει τις

ίδιες διατάξεις με αυτές που είχε θεσπίσει το Συμβούλιο όπως αναφέρονται ανωτέρω. Κατά συνέπεια, οι αρμόδιες υπηρεσίες της ΓΔ ΙΧ θα προβούν σύ-ντομα στην ανωτέρω παρακράτηση».

- 11 Κατά την καταβολή, στο τέλος Δεκεμβρίου 1992, των εκκαθαριστικών αναδρομικών αποδοχών που οφείλονταν για το 1992, η διοίκηση προέβη, ταυτοχρό-ως, στις παρακρατήσεις που αντιστοιχούσαν στις απουσίες λόγω απεργίας όπως αυτές είχαν υπολογιστεί μέσω των απαντήσεων του προσωπικού στο προμνημονευθέν ερωτηματολόγιο της 25ης Οκτωβρίου 1991. Η δικαιολογία των παρακρατήσεων αυτών μνημονευόταν στα εκκαθαριστικά σημειώματα.
- 12 Αντιστοίχως, στις 17 Μαρτίου 1993 (υπόθεση Τ-576/93), στις 19 Μαρτίου 1993 (υπόθεση Τ-577/93), στις 23 Μαρτίου 1993 (υπόθεση Τ-578/93), στις 22 Μαρ-τίου 1993 (υπόθεση Τ-579/93), στις 2 Απριλίου 1993 (υπόθεση Τ-580/93) και στις 18 Μαρτίου 1993 (υποθέσεις Τ-581/93 και Τ-582/93), οι προσφεύγοντες υπέβαλαν, έκαστος στο μέτρο που τον αφορούσε, διοικητική ένσταση κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατα-στάσεως των Υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ) κατά της προαναφερθείσας αποφάσεως της Επιτροπής περί παρακρατήσεων επί των αποδοχών τους. Οι διάφορες αυτές ενστάσεις ήσαν πανομοιότυπες.
- 13 Οι ανωτέρω ενστάσεις αποτέλεσαν το αντικείμενο ρητών απορριπτικών απο-φάσεων, με ημερομηνία 23 Ιουλίου 1993, που είχαν επίσης συνταχθεί πανομοιο-τύπως και κοινοποιηθεί με έγγραφο της 13ης Αυγούστου 1993, το οποίο περιήλθε στους ενδιαφερομένους μεταξύ 13ης και 27ης Σεπτεμβρίου 1993.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 14 Υπ' αυτές τις συνθήκες, με δικόγραφα που πρωτοκολλήθηκαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 15 Δεκεμβρίου 1993, οι προσφεύγοντες άσκησαν τις υπό

κρίση προσφυγές που είχαν συνταχθεί πανομοιότυπως· στις 17 Φεβρουαρίου 1994, η Επιτροπή κατέθεσε επτά υπομνήματα αντικρούσεως, συντεταγμένα επίσης σχεδόν πανομοιότυπως. Ελλείψει υπομνήματος απαντήσεως, η έγγραφη διαδικασία περατώθηκε κατά την ημερομηνία εκείνη.

15 Έκαστος εκ των προσφευγόντων ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει τη ρητή απόφαση της 13ης Αυγούστου 1993 με την οποία απορρίφθηκε η υποβληθείσα υπ' αυτόν στην Επιτροπή διοικητική ένσταση κατά της αποφάσεως να γίνουν παρακρατήσεις επί των εκκαθαριστικών σημειωμάτων αναδρομικών αποδοχών, σχετικά με το έτος 1991, λόγω των απεργιών του Ιουνίου και Οκτωβρίου 1991·

— να καταδικαστεί η καθής, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, στα δικαστικά έξοδα καθώς και στα απαραίτητα για την κίνηση της διαδικασίας έξοδα και ιδίως, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 73, στοιχείο β', του ίδιου κανονισμού, στα έξοδα διορισμού αντικλήτου, μετακινήσεως και διαμονής καθώς και αμοιβής δικηγόρων.

16 Σχετικά με κάθε προσφυγή, με εξαίρεση την υπόθεση T-577/93, η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την ασκηθείσα από τον προσφεύγοντα προσφυγή ως αβάσιμη·

— να αποφανθεί κατά νόμο επί των δικαστικών εξόδων.

17 Όσον αφορά την υπόθεση T-577/93, Hubert-Michiels κατά Επιτροπής, η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη και, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμη·

— να αποφανθεί κατά νόμο επί των δικαστικών εξόδων.

18 Με Διάταξη της 14ης Ιουνίου 1994, ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος διέταξε τη συνεκδίκαση των υποθέσεων T-576/93, T-577/93, T-578/93, T-579/93, T-580/93, T-581/93 και T-582/93.

19 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Οι δικηγόροι και εκπρόσωποι των διαδίκων ανέπτυξαν προφορικώς τις απόψεις τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 30ής Ιουνίου 1994.

Επί του παραδεκτού

20 Προκειμένου περί του παραδεκτού των προσφυγών, η Επιτροπή δεν διατυπώνει καμία αντίρρηση, με εξαίρεση την υπόθεση T-577/93. Όσον αφορά την υπόθεση αυτή, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα υπέβαλε τη διοικητική της ένσταση στις 16 Απριλίου 1993, δηλαδή τρεις και πλέον μήνες ύστερα από την προβαλλόμενη ως βλαπτική γι' αυτήν πράξη και ότι, ως εκ τούτου, η ένστασή της πρέπει να θεωρηθεί ως εκπρόθεσμη. Κατά συνέπεια, η προσφυγή αυτή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

- 21 Κατά τη δημόσια συνεδρίαση, ο δικηγόρος των προσφευγόντων υποστήριξε ότι η Επιτροπή δεν μπόρεσε καν να αποδείξει με ακρίβεια την ημερομηνία παραλαβής, από την προσφεύγουσα στην υπόθεση T-577/93, του εκκαθαριστικού σημειώματος αποδοχών του Δεκεμβρίου 1992.
- 22 Εν πάση περιπτώσει, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι πρέπει, υπό τις προκειμένες περιστάσεις, να προβεί, πρωτίστως, στην εξέταση της ουσίας των υποθέσεων.

Επί της ουσίας

Οι προσφεύγοντες προέβαλαν προς στήριξη των προσφυγών τους δύο λόγους ακυρώσεως:

— πρώτον, παράβαση των όρων της συμφωνίας της 20ής Σεπτεμβρίου 1974 αναφορικά με τις σχέσεις μεταξύ Επιτροπής και ΣΕΟ (στο εξής: Συμφωνία).

— δεύτερον, παράβαση των διατάξεων των άρθρων 25, δεύτερο εδάφιο, και 62 του ΚΥΚ.

Όσον αφορά την παράβαση, αφενός, της παραγράφου 12 της Συμφωνίας και, αφετέρου, της παραγράφου 10 του παραρτήματος της Συμφωνίας

- 23 Η παράγραφος 12, που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο II της Συμφωνίας, ορίζει: «Η συνεννόηση καταλήγει σε σχέδιο συμφωνίας ή σε επίσημο πρακτικό όπου γίνεται μνεία των διαφόρων απόψεων, επί των οποίων εκφράζει τη γνώμη της η Επιτροπή.» Η παράγραφος 10 του παραρτήματος της Συμφωνίας, σχετικά με τις «διατάξεις που αφορούν τις παύσεις εργασίας», ορίζει: «Οι

λεπτομέρειες σχετικά με την επανάληψη της εργασίας θα αποτελέσουν το αντικείμενο συνεννόησης μεταξύ της Επιτροπής και των οργάνωσης που έχουν εμπλακεί στη σύγκρουση.»

— Η επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 24 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η Συμφωνία είναι νομικώς δεσμευτική και ότι, ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν μπορούσε νομίμως, όπως έπραξε, να αποφασίσει «κατά τρόπο μονομερή και αυταρχικό» να προβεί σε παρακρατήσεις επί των αποδοχών χωρίς να έχει περατωθεί η συνεννόηση με τις ΣΕΟ.
- 25 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η απόφαση αυτή αναγγέλθηκε κατά την έναρξη της συναντήσεως συνεννόησης της 12ης Νοεμβρίου 1992, ενώ, κατά το πέρας της προηγούμενης συναντήσεως της 22ας Μαΐου 1992, ο εκπρόσωπος της Επιτροπής είχε δηλώσει ότι η διαδικασία δεν είχε εισέτι περατωθεί και ότι, έκτοτε, δεν είχε πραγματοποιηθεί καμία συνάντηση με τις ΣΕΟ. Η τήρηση των όρων της Συμφωνίας προϋπέθετε, κατ' αυτούς, ότι μετά το πέρας των διαπραγματεύσεων θα καταρτιζόταν σχέδιο συμφωνίας ή, σε περίπτωση επίμονης διαφωνίας, επίσημο πρακτικό όπου θα συνοψίζονταν οι διάφορες θέσεις των συμμετασχόντων μερών. Σύμφωνα με τους προσφεύγοντες, μόνο μετά τη σύνταξη του πρακτικού αυτού θα μπορούσε η Επιτροπή να λάβει τις προσβαλλόμενες αποφάσεις.
- 26 Επιπλέον, η Επιτροπή παρέβη, κατά τους προσφεύγοντες, τη δική της απόφαση που ανακοινώθηκε κατά τη συνάντηση της 12ης Νοεμβρίου 1992, απόφαση σύμφωνα με την οποία θα συνεννοείτο με τα άλλα κοινοτικά όργανα προκειμένου να καθορίσει τις ακριβείς λεπτομέρειες σχετικά με την επανάληψη της εργασίας. Πράγματι, αν και το Συμβούλιο αποφάσισε επίσης να κάνει παρακρατήσεις επί των αποδοχών λόγω των απεργιακών κινητοποιήσεων, η απόφαση αυτή αποτελεί το αποτέλεσμα συνεννόησης που έγινε νομοτύπως με τις ΣΕΟ και αποτελεί περίπτωση όλως ιδιαίτερη για το Συμβούλιο.

- 27 Η Επιτροπή, η οποία υπογραμμίζει ότι η συνεννόηση διεξήχθη ορθώς και συγκεκριμενοποιήθηκε, μεταξύ Νοεμβρίου 1991 και Νοεμβρίου 1992, με πολλές συναντήσεις, υπογραμμίζει ότι η έλλειψη επίσημου πρακτικού συνοψίζοντος τις θέσεις των συμμετασχόντων στη συνάντηση συνεννόησης των μερών δεν αποτελεί διαδικαστική πλημμέλεια. Από τα πρακτικά συνεδριάσεων κατέστη δυνατόν να γνωστούν οι αντίστοιχες απόψεις των παρευρεθέντων.
- 28 Σύμφωνα με την Επιτροπή, η διαδικασία συνεννόησης αποσκοπεί στο να καθίσταται δυνατό στους συμμετέχοντες να εκθέτουν τις απόψεις τους και να καταλήγουν σε μια όσο το δυνατό πληρέστερη εκτίμηση του σχετικού θέματος. Καίτοι σκοπεί στην προσέγγιση των αντιστοίχων θέσεων των συμμετεχόντων, η «διαλεκτική μιας συνεννόησης» δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι μια συνεννόηση πρέπει να καταλήξει σε συμφωνία για να θεωρηθεί ότι έχουν τηρηθεί οι τεθέντες με τη Συμφωνία κανόνες.
- 29 Η Επιτροπή απορρίπτει κάθε ιδέα περί υπάρξεως αντιφάσεως μεταξύ των λεγομένων του εκπροσώπου της ο οποίος διατύπωσε την εκτίμηση, στις 22 Μαΐου 1992, ότι η διαδικασία δεν είχε εισέτι περατωθεί και της από 12 Νοεμβρίου 1992 αποφάσεώς της, με την οποία κηρύχθηκε περατωθείσα η φάση της συνεννόησης χωρίς να έχουν, μεταξύ των δύο αυτών ημερομηνιών, πραγματοποιηθεί άλλες διαβουλεύσεις. Πράγματι, το εν λόγω κοινοτικό όργανο υπενθυμίζει ότι η συνεννόηση διήρκεσε ένα έτος και ότι έγιναν πολυάριθμες επαφές με τις ΣΕΟ.
- 30 Σύμφωνα με την Επιτροπή, η μη σύνταξη επίσημου πρακτικού, παραθέτοντος τις εκφρασθείσες κατά τη συνεννόηση απόψεις, δεν μπορεί να συνιστά, αυτή καθαυτή, επαρκή λόγο για να κριθεί ανίσχυρη μια διαδικασία ως προς την οποία από τα πρακτικά συνεδριάσεων καθίστατο ήδη δυνατό να γίνουν απολύτως κατανοητές οι εκατέρωθεν εκφρασθείσες απόψεις.
- 31 Εξάλλου, οι λεπτομέρειες σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της παρακρατήσεως επί των αποδοχών σε περίπτωση απεργίας, αρχής που υιοθετήθηκε

το 1970, έχουν αποτελέσει το αντικείμενο πολυαριθμών συζητήσεων με τα άλλα κοινοτικά όργανα, πράγμα που αποδεικνύεται από τα πρακτικά των συναντήσεων των προϊσταμένων διοικήσεως και από το γεγονός ότι όλα τα όργανα έχουν κάνει δεκτές τις ίδιες αρχές.

- 32 Τέλος, η Επιτροπή φρονεί ότι, έστω και αν γίνει ακόμα δεκτό ότι ένας υπάλληλος μπορεί να επικαλεστεί απευθείας μια προβαλλόμενη παράβαση της Συμφωνίας, πράγμα που θεώρησε, κατά την προφορική διαδικασία, ότι δεν συμβαίνει, το εν λόγω κοινοτικό όργανο απέδειξε επαρκώς κατά νόμο ότι δεν μπορεί να του προσαφθεί καμία παράβαση της Συμφωνίας.

— Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 33 Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι η επιχειρηματολογία των προσφευγόντων θέτει, πρωτίστως, το πρόβλημα αν ένας υπάλληλος, ενεργώντας ατομικώς, μπορεί να επικαλεστεί λυσιτελώς, προς στήριξη ένδικης προσφυγής στρεφομένης κατά αποφάσεων του τύπου των προσβαλλομένων, την παράβαση μιας συμφωνίας που έχει συναφθεί μεταξύ της Επιτροπής και των ΣΕΟ, όπως η Συμφωνία.
- 34 Η Επιτροπή, με τις απαντήσεις της στις επτά διοικητικές ενστάσεις των προσφευγόντων, απάντησε στο ερώτημα αυτό αρνητικώς. Στα υπομνήματά της αντικρούσεως, χωρίς να προβάλει ρητώς τον αναποτελεσματικό χαρακτήρα αυτού του λόγου, περιορίστηκε στο να υποστηρίξει ότι, «χωρίς να παρίσταται ανάγκη να επανέλθει στην αμφιβολία που εκφράστηκε κατά το στάδιο της απαντήσεως στη διοικητική ένσταση ως προς τα άμεσα αποτελέσματα που είναι δυνατό να προκύψουν προς όφελος ενός υποβαλόντος ένσταση, ατομικώς θεωρουμένου, σε σχέση με το ειδικό νομικό κείμενο που διέπει τις σχέσεις μεταξύ της Επιτροπής και των αναγνωρισμένων ΣΕΟ, η καθής φρονεί ότι μπόρεσε να αποδείξει, επαρκώς εν πάση περιπτώσει, ότι δεν έχει διαπραχθεί καμία παράβαση της Συμφωνίας της 20ής Σεπτεμβρίου (...)». Τέλος, απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση, η Επιτροπή υποστήριξε ότι ένας υπάλληλος, ενεργώντας ατομικώς, δεν δικαιούται να επικαλεστεί την παράβαση μιας συμφωνίας που έχει συναφθεί μεταξύ της Επιτροπής και των ΣΕΟ.

- 35 Το Πρωτοδικείο εκτιμά, εν πάση περιπτώσει, ότι, προκειμένου για λόγο ακυρώσεως που αντλείται από το πεδίο εφαρμογής του νόμου, σ' αυτό εναπόκειται να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αυτόν τον λόγο δημοσίας τάξεως.
- 36 Συναφώς, το Πρωτοδικείο επισημαίνει, πρώτον, ότι, καταρχήν, οι κοινοτικοί υπάλληλοι διέπονται από ένα σύμφωνο με τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως και τις σχετικές ρυθμίσεις καθεστώ, από το οποίο δεν μπορούν να παρεκκλίνουν συμβατικές ρήτηρες που έχουν συνομολογηθεί μεταξύ των κοινοτικών οργάνων και των ΣΕΟ.
- 37 Δεύτερον, πρέπει να υπομνηστεί ότι, όπως το Δικαστήριο έχει κρίνει με την απόφασή του της 18ης Ιανουαρίου 1990, C-193/87 και C-194/87, Maurissen και Union syndicale κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου (Συλλογή 1990, σ. I-95), όσον αφορά την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ υπαλλήλων, ενόψει της μεταχειρίσεως που επιφυλάσσεται στους συνδικαλιστικούς εκπροσώπους σχετικά με τη διανομή συνδικαλιστικών δελτίων, «ναι μεν είναι αληθές ότι ορισμένα άλλα κοινοτικά όργανα και κοινοτικοί οργανισμοί παρέχουν για το θέμα αυτό, κατά ποικίλους άλλωστε τρόπους, διευκολύνσεις στις συνδικαλιστικές ή επαγγελματικές οργανώσεις και τους εκπροσώπους τους, πρόκειται όμως για πλεονεκτήματα που, ελλείψει οποιασδήποτε νομικής υποχρεώσεως απορρέουσας από τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως, παρέχονται χαριστικώς βάσει των εξουσιών προς οργάνωση της υπηρεσίας ή δύναμει ρητών συμφωνιών που έχουν συναφθεί μεταξύ του οργάνου ή οργανισμού και των εκπροσώπων του προσωπικού του. Τέτοια μέτρα, οφειλόμενα σε ίδια πρωτοβουλία των οργάνων ή οργανισμών, δεν μπορούν να προβληθούν προς στήριξη του λόγου περί παραβάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως» (σκέψεις 26 και 27).
- 38 Εξάλλου, με την ίδια απόφαση το Δικαστήριο έκρινε ότι «όσον αφορά το καθήκον αρωγής (...) αυτό εντάσσεται στο πλαίσιο των ατομικών σχέσεων μεταξύ της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής και των υπαλλήλων που υπάγονται σ' αυτή· δεν χωρεί επίκλησή του προς επίλυση προβλημάτων που ανάγονται στις συλλογικές σχέσεις μεταξύ κοινοτικών οργάνων και οργανισμών, αφενός, και συνδικαλιστικών ή επαγγελματικών οργανώσεων, αφετέρου» (σκέψη 23).

- 39 Τρίτον, το Πρωτοδικείο κρίνει χρήσιμο να αναφερθεί στη πάγια νομολογία σχετικά με τις εσωτερικές οδηγίες προκειμένου να εκτιμηθεί αν, υπό τις προκειμένες περιστάσεις, ένας υπάλληλος, ενεργώντας ατομικώς, μπορεί λυσιτελώς να επικαλεστεί μια προβαλλόμενη παράβαση των διατάξεων της Συμφωνίας. Σύμφωνα με τη νομολογία αυτή, μια οδηγία «περιέχει κανόνα συμπεριφοράς που υποδεικνύει την ακολουθητέα πρακτική, από τον οποίο η διοίκηση δεν μπορεί να παρεκκλίνει σε συγκεκριμένη περίπτωση χωρίς να προσδιορίσει τους σχετικούς λόγους που πρέπει να συμβιβάζονται με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως» (βλ. τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 30ής Ιανουαρίου 1974, 148/73, Louwage κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 63, της 21ης Απριλίου 1983, 282/81, Ragusa κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1245, και της 10ης Δεκεμβρίου 1987, 181/86 έως 184/86, Del Plato κ. λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 4991). Σύμφωνα με το Πρωτοδικείο, μια τέτοια νομολογία εφαρμόζεται μόνο όταν μια εσωτερική οδηγία δημιουργεί δικαιώματα υπέρ των υπαλλήλων θεωρουμένων ατομικώς ή αποτελεί παράγοντα ασφάλειας δικαίου λειτουργούντα προς όφελός τους.
- 40 Εξάλλου, έστω και αν γίνει αναφορά στους εσωτερικούς κανονισμούς των κοινοτικών οργάνων και έστω ακόμα και αν γίνει δεκτό, *quod non*, ότι η Συμφωνία αποτελεί τμήμα του εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι πρέπει, όσον αφορά τις διατάξεις του εσωτερικού κανονισμού ενός οργάνου, να γίνεται διάκριση μεταξύ αυτών των οποίων η παράβαση δεν μπορεί να προβάλλεται από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, δοθέντος ότι οι διατάξεις αυτές αφορούν μόνο τις σχετικές με τη λειτουργία του οργάνου εσωτερικές διατάξεις οι οποίες δεν είναι δυνατό να θίγουν τη νομική τους κατάσταση, και αυτών των οποίων η παράβαση είναι δυνατό, αντιθέτως, να προβάλλεται, εφόσον οι εν λόγω διατάξεις είναι γενεσιουργές δικαιωμάτων ή παράγων ασφαλείας δικαίου για τα πρόσωπα αυτά.
- 41 Υπό το φως του συνόλου των προηγουμένων σκέψεων, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι πρέπει να προβεί στην ανάλυση των διατάξεων της Συμφωνίας και του παραρτήματός της προκειμένου να προσδιοριστεί αν αυτές έχουν ως αντικείμενο να διέπουν τις ατομικές ή τις συλλογικές σχέσεις εργασίας.
- 42 Εν προκειμένω, το κεφάλαιο I της Συμφωνίας, το οποίο αναφέρεται στην αναγνώριση των ΣΕΟ, είναι συντεταγμένο κατά τρόπο λίαν γενικό. Το κεφάλαιο II

καθορίζει, κατά τρόπο πλέον λεπτομερή, τη διαδικασία συνεννόησης η οποία γίνεται σε τεχνικό και πολιτικό επίπεδο. Το άρθρο 10 το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο αυτό ορίζει: «Η τεχνικής φύσεως συνεννόηση γίνεται με τον γενικό διευθυντή προσωπικού και διοικήσεως επικουρούμενο, ενδεχομένως, από άλλους ενδιαφερομένους γενικούς διευθυντές.» Εξάλλου, το άρθρο 11 προβλέπει: «Η πολιτική συνεννόηση γίνεται με το ή τα προς τούτο εξουσιοδοτημένα μέλη της Επιτροπής.» Τέλος, όπως έχει ήδη αναφερθεί, σύμφωνα με το άρθρο 12: «Η συνεννόηση καταλήγει σε σχέδιο συμφωνίας ή σε επίσημο πρακτικό όπου γίνεται μνεία των διαφόρων απόψεων, επί των οποίων έχει εκφράσει τη γνώμη της η Επιτροπή.» Το κεφάλαιο III της Συμφωνίας περιγράφει, στα άρθρα του 13 έως 17, κατά τρόπο λίαν γενικό, τον τρόπο ασκήσεως των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, ιδίως τις συνθήκες υπό τις οποίες είναι δυνατό να χορηγούνται απαλλαγές από την υπηρεσία ή συνδικαλιστικές άδειες απουσίας καθώς και ορισμένες διευκολύνσεις προς τις αντιπροσωπευτικές ΣΕΟ. Το κεφάλαιο IV της Συμφωνίας αναφέρεται, στα άρθρα του 18 και 19, στην κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της επιτροπής προσωπικού καθώς και των τοπικών της τμημάτων και των ΣΕΟ. Τέλος, το κεφάλαιο V, στα άρθρα του 20 έως 22, αναφέρει τα μέσα που έχουν τεθεί στη διάθεση της επιτροπής προσωπικού και της επιτροπής συνδέσμου με τις ΣΕΟ.

- 43 Εξάλλου, το παράρτημα της Συμφωνίας περιλαμβάνει διατάξεις αφορώσες τις παύσεις εργασίας. Στα άρθρα του 1 έως 5 διασαφηνίζονται, σε περίπτωση συνεννοημένης παύσεως εργασίας, οι λεπτομέρειες σχετικά με την κατάθεση της σχετικής προειδοποίησης. Το άρθρο 6 διευκρινίζει ότι, ευθύς ως ανακοινωθεί η προειδοποίηση, γίνεται συνεννόηση μεταξύ της Επιτροπής και των ΣΕΟ προκειμένου να καταρτιστεί ο κατάλογος των θέσεων των οποίων οι κάτοχοι είναι δυνατό «να επιστρατευτούν» υπό τις προβλεπόμενες από το άρθρο 7 προϋποθέσεις· το άρθρο 8 ορίζει: «Κανένα εμπόδιο δεν τίθεται και κανένας εξαναγκασμός δεν ασκείται κατά του προσωπικού που αποφασίζει να ακολουθήσει την εκδηλωθείσα κινητοποίηση»· εξάλλου, το άρθρο 9 προσδιορίζει: «Κατά τη συνεννοηθείσα παύση εργασίας, το προσωπικό που αποφασίζει να μην ακολουθήσει την εκδηλωθείσα κινητοποίηση απολαύει της ελεύθερης, χωρίς κανένα εμπόδιο ή εξαναγκασμό, προσβάσεως στον τόπο εργασίας του»· τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 10 του παραρτήματος αυτού, του οποίου προβάλλεται η παράβαση: «Οι λεπτομέρειες σχετικά με την επανάληψη εργασίας θα αποτελέσουν το αντικείμενο συνεννόησης μεταξύ της Επιτροπής και των οργανώσεων που έχουν εμπλακεί στη σύγκρουση αυτή.»
- 44 Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι είναι σαφές, ενόψει όλων των ανωτέρω διατάξεων, ότι η Συμφωνία, καθώς και το παράρτημά της, προσορίζονται να διέπουν μόνο τις συλλογικές σχέσεις εργασίας μεταξύ, αφενός, της Επιτροπής και, αφετέρου,

των ΣΕΟ και ότι δεν δημιουργούν, έναντι κάθε υπαλλήλου λαμβανομένου υπόψη ατομικώς, καμία υποχρέωση αλλ' ούτε και δικαίωμα. Στην πραγματικότητα, οι εν λόγω διατάξεις δεν τοποθετούνται στη σφαίρα των ατομικών σχέσεων εργασίας μεταξύ του εργοδότη και του υπαλλήλου, αλλά στο ευρύτερο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ ενός οργάνου και των ΣΕΟ. Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι, εν πάση περιπτώσει, ένας υπάλληλος δεν μπορεί λυσιτελώς να προβάλλει μια φερόμενη παράβαση των διατάξεων της Συμφωνίας ή του παραρτήματός της προκειμένου να αμφισβητήσει, μέσω ασκήσεως ενδίκου μέσου, την ατομική απόφαση να γίνουν παρακρατήσεις επί των αποδοχών του λόγω απεργίας (βλ., εν προκειμένω, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Ιουνίου 1994, Τ-97/92 και Τ-111/92, Rijnoudt και Hocken κατά Επιτροπής (Συλλογή Υπ. Υπ. 1994, σ. II-511, σκέψεις 82 και 86).

- 45 Κατά τα λοιπά και, εν πάση περιπτώσει, έστω και αν γίνει δεκτό, quod non, ότι ένας υπάλληλος, ενεργώντας ατομικώς, μπορεί να προβάλλει μια τέτοια παράβαση των διατάξεων της Συμφωνίας ή του παραρτήματός της, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι, εν προκειμένω, δεν είναι δυνατό να υφίσταται ουσιώδες ελάττωμα ικανό να θίξει τον νόμιμο χαρακτήρα των επιδικίων αποφάσεων. Συγκεκριμένα, ήδη από τις 25 Οκτωβρίου 1991, η Επιτροπή διένευε στο προσωπικό μια ανακοίνωση από την οποία συνήγето αναμφιβόλως ότι θα γινόταν, σύμφωνα με την προηγούμενη απόφασή της της 16ης Δεκεμβρίου 1970, παρακράτηση επί των αποδοχών του. Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκαν, στις 15 Νοεμβρίου 1991, στις 25 Νοεμβρίου 1991, στις 22 Μαΐου 1992 και, τέλος, στις 12 Νοεμβρίου 1992, ορισμένες συναντήσεις τεχνικής ή πολιτικής συνεννοήσεως, μετά το πέρας των οποίων ο επιφορισμένος με θέματα προσωπικού και διοικήσεως επίτροπος δήλωσε, παρά τους δισταγμούς των ΣΕΟ, ότι «η Επιτροπή ευθυγραμμίζεται με τη λύση που έχει υιοθετηθεί από το Συμβούλιο και τα λοιπά όργανα» και διαπίστωσε ότι «η διαδικασία έφθασε στο τέρας της».
- 46 Σε μια τέτοια αλληλουχία, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι, έστω και αν γίνει δεκτό ότι δεν έχει τηρηθεί το γράμμα του άρθρου 12 της Συμφωνίας, εφόσον ενόψει μιας επίμονης διαφωνίας έπρεπε να έχει συνταχθεί επίσημο πρακτικό με μνεία των διαφόρων απόψεων, είναι σαφές ότι κατόπιν τόσο πολυαριθμίων συναντήσεων συνεννοήσεως, και ενώ οι διαφωνίες ήσαν, όπως προκύπτει από τα συνημμένα στους σχετικούς φακέλους πρακτικά συναντήσεων, απολύτως γνωστές σε όλους, ένα τέτοιο γεγονός δεν είναι δυνατό να συνιστά, από μόνο του, ουσιώδες ελάττωμα το οποίο μπορούν λυσιτελώς να προβάλλουν οι υπάλληλοι οι οποίοι, ατομικώς, αμφισβητούν μια παρακράτηση επί των αποδοχών τους. Εξάλλου, δοθέντος ότι οι τελευταίοι ήσαν απολύτως ενήμεροι σχετικά με την

κατάσταση και το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων, δεν μπορούν να ισχυρίζονται ότι προσβλήθηκε η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη τους ή ότι εθίγη η ασφάλειά τους δικαίου υπό απρόβλεπτες γι' αυτούς περιστάσεις.

- 47 Τέλος, έστω και αν γίνει δεκτό ότι το επιχείρημα αυτό ευσταθεί, από τα στοιχεία των δικογραφιών προκύπτει ότι, αντίθετα προς ό, τι υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, η Επιτροπή συνεννοήθηκε με τα λοιπά όργανα πριν καταλήξει στη θέση που έλαβε όσον αφορά τις προϋποθέσεις επαναλήψεως της εργασίας.
- 48 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος ακυρώσεως των προσφευγόντων πρέπει να απορριφθεί ως αναποτελεσματικός και, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμος.

Όσον αφορά την παράβαση των άρθρων 25, δεύτερο εδάφιο, και 62 του ΚΥΚ

— Η επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 49 Οι προσφεύγοντες, οι οποίοι παραδέχονται ότι σε περίπτωση μιας οικειοθελούς, λόγω απεργίας, διακοπής της εργασίας το δικαίωμα για αμοιβή παύει προσωρινώς να υφίσταται, φρονούν ότι, προκειμένου η Επιτροπή να προβεί σε παρακράτηση επί του μισθού ενός υπαλλήλου, πρέπει να αποδείξει ότι η διακοπή της εργασίας του υπαλλήλου προκύπτει από πρωτοβουλία και μόνο του τελευταίου. Πράγμα που προϋποθέτει ότι ο υπάλληλος οικειοθελώς συμμετέσχε σε απεργιακή κινητοποίηση. Συναφώς, το βάρος αποδείξεως φέρει η Επιτροπή, η οποία οφείλει να ελέγχει την απεργιακή κινητοποίηση και να αιτιολογεί ατομικώς κάθε απόφαση περί παρακρατήσεως επί του μισθού. Όμως, η Επιτροπή δεν προσκόμισε προς τούτο αποδεικτικά στοιχεία και, κατά συνέπεια, προσέβαλε το δικαίωμα του υπαλλήλου να εισπράξει την αμοιβή που αντιστοιχεί στον βαθμό του. Επιπλέον, λόγω αυτής της ελλείψεως αποδείξεων, η Επιτροπή

παρέλειψε να αιτιολογήσει την απόφασή της να προβεί σε παρακρατήσεις επί του μισθού των προσφευγόντων.

- 50 Εν προκειμένω, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι βρέθηκαν υπό συνθήκες ανωτέρας βίας υπό την έννοια ότι η Επιτροπή είναι αυτή η οποία αποφάσισε να διακόψει την εργασία των υπαλλήλων της και «τους εμπόδισε πλήρως να ασκήσουν κανονικώς τα καθήκοντά τους». Πράγματι, λόγω των επιμάχων απεργιών, η Επιτροπή αποφάσισε να διακόψει τη λειτουργία όλων των εγκαταστάσεών της, να κλείσει την πρόσβαση στα ακίνητα και στους υπογείους χώρους σταθμεύσεως, καθώς και να κλείσει τον βρεφονηπιακό σταθμό, να σταματήσει τη λειτουργία όλων των κοινωνικού χαρακτήρα υπηρεσιών της και να προβεί στην αποσύνδεση των συστημάτων πληροφορικής. Για τον λόγο αυτό, εμπόδισε την πρόσβαση των υπαλλήλων της στα γραφεία τους. Επομένως, δεν πρόκειται για μια κινητοποίηση αμφισβητήσεως κατά εργοδότη, αλλά για πράξη σύμφωνη προς απόφαση του τελευταίου, πράγμα που αποκλείει οποιαδήποτε παρακράτηση επί του μισθού.
- 51 Η Επιτροπή υπενθυμίζει εκ προοιμίου ότι, «σύμφωνα με αρχή που αναγνωρίζεται στο εργατικό δίκαιο των κρατών μελών, οι μισθοί και οι αποδοχές που αναλογούν στις ημέρες απεργίας δεν οφείλονται σε όσους συμμετείχαν σ' αυτή (...)» (απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Μαρτίου 1975, 44/74, 46/74 και 49/74, Acton κ. λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 137).
- 52 Εξάλλου, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με τα λεχθέντα του γενικού διευθυντή προσωπικού και διοικήσεως, αυτή «δεν έλαβε καμία θέση σχετικά με την απεργία, σεβόμενη απλώς το δικαίωμα απεργίας του προσωπικού της». Κατ' αυτό τον τρόπο, ουδόλως απαγορεύθηκε η πρόσβαση στα ακίνητα με αποτέλεσμα το επιστρατευθέν προσωπικό καθώς και όσοι δεν συμμετείχαν στην απεργιακή κινητοποίηση να είναι σε θέση να ασκήσουν ομαλώς τις δραστηριότητές τους σύμφωνα με το σημείο 9 του παραρτήματος της Συμφωνίας.

Η Επιτροπή φρονεί ότι οι προσφεύγοντες δεν προσκόμισαν κανένα αποδεικτικό στοιχείο ικανό προς αντίκρουση του ισχυρισμού αυτού. Καίτοι, πράγματι, αυτή αποφάσισε, για προφανείς λόγους ασφαλείας, να κλείσει την πρόσβαση στους υπόγειους χώρους σταθμεύσεως, να κλείσει τον βρεφονηπιακό σταθμό, τα εστιατόρια και τον παιδικό σταθμό ή, ακόμη, να αποσυνδέσει ορισμένα συστήματα πληροφορικής, αυτά τα μέτρα συνέσεως ουδόλως απέκλεισαν την πρόσβαση στα ακίνητα ή εμπόδισαν τα μέλη τους του λοιπού προσωπικού να φθάσουν στα γραφεία τους και να ασκήσουν εκεί τα καθήκοντά τους.

- 53 Η έλλειψη απαντήσεως των προσφευγόντων στην καταγραφή των παύσεων εργασίας που πραγματοποιήθηκε στις 25 Οκτωβρίου 1991 αποδεικνύει την προσχώρησή τους στην απεργιακή κινητοποίηση, εφόσον σε περίπτωση μη συμμετοχής τους στις παύσεις εργασίας οι προσφεύγοντες θα όφειλαν να έχουν προβεί στην ενδεδειγμένη δήλωση, πράγμα που δεν συνέβη εν προκειμένω. Επομένως, δικαιολογημένα η Επιτροπή προέβη σε παρακράτηση επί του μισθού των προσφευγόντων ως «εκ του νόμου συνέπεια της διαπιστώσεως μη εκτελεσθείσας υπηρεσίας», δοθέντος ότι η αρχή αυτή είχε σαφώς διατυπωθεί με την προηγούμενη απόφασή της της 16ης Δεκεμβρίου 1970.
- 54 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η αιτιολογία μιας πράξεως δεν πρέπει να εκτιμάται μόνο ενόψει «του εγγράφου με το οποίο κοινοποιήθηκε η απόφαση αλλά και των περιστάσεων υπό τις οποίες ελήφθη και γνωστοποιήθηκε στον ενδιαφερόμενο καθώς και των υπηρεσιακών σημειωμάτων και των λοιπών ανακοινώσεων στις οποίες βασίζεται και που ενημέρωσαν με σαφήνεια τον υπάλληλο για τους λόγους και το έρεισμα της εν λόγω αποφάσεως» (βλ. τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 28ης Μαΐου 1980, 33/79 και 75/79, Kuhner κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 221, και της 7ης Μαρτίου 1990, C-116/88 και C-149/88, Hecq κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-599).
- 55 Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η θέση που έλαβε και η οποία συνίστατο στο να γίνει παρακράτηση επί των αποδοχών λόγω συμμετοχής στις παύσεις εργασίας ήταν σαφώς γνωστή στο προσωπικό ήδη με την προαναφερθείσα ανακοίνωση της 25ης Οκτωβρίου 1991. Επιπλέον, οι ΔΠ της 18ης Νοεμβρίου 1992 ήσαν εν προκειμένω απολύτως σαφείς. Κατά συνέπεια, το εν λόγω κοινοτικό όργανο φρονεί ότι δεν μπορεί να του προσαφθεί ότι δεν αιτιολόγησε επαρκώς τις προσβαλλόμενες αποφάσεις.

— Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 56 Σύμφωνα με το άρθρο 25, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ, «κάθε ατομική απόφαση που λαμβάνεται κατ' εφαρμογήν του παρόντος κανονισμού πρέπει να κοινοποιείται εγγράφως στον ενδιαφερόμενο. Κάθε απόφαση σε βάρος υπαλλήλου πρέπει να είναι αιτιολογημένη». Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 62 του ΚΥΚ, «(...) ο υπάλληλος δικαιούται αποδοχών αντιστοίχων με τον βαθμό και το κλιμάκιο του εκ μόνου του γεγονότος του διορισμού του. Δεν δύναται να παραιτηθεί αυτού του δικαιώματος. Οι αποδοχές αυτές περιλαμβάνουν βασικό μισθό, οικογενειακά επιδόματα και αποζημιώσεις».
- 57 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει εκ προοιμίου ότι οι προσφεύγοντες ουδόλως αμφισβητούν τη δυνατότητα εφαρμογής εν προκειμένω της προπαρατεθείσας αποφάσεως του Δικαστηρίου Acton κ.λπ. κατά Επιτροπής, όπου κρίθηκε ότι, «σύμφωνα με αρχή που αναγνωρίζεται στο εργατικό δίκαιο των κρατών μελών, οι μισθοί και οι αποδοχές που αναλογούν στις ημέρες απεργίας δεν οφείλονται σε όσους συμμετείχαν σ' αυτή· η αρχή αυτή εφαρμόζεται στις σχέσεις των οργάνων των Κοινοτήτων με τους υπαλλήλους τους, πράγμα άλλωστε που η Επιτροπή έχει ήδη σε προγενέστερη περίπτωση αναγνωρίσει με απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1970 σύμφωνα με την οποία η μη πληρωμή των ημερών απεργίας αποτελεί αυτονόητη αρχή».
- 58 Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι ο λόγος ακυρώσεως των προσφευγόντων αποτελείται από δύο σκέλη: πρώτον, η Επιτροπή, καθώς δεν προσκόμισε αποδείξεις σχετικά με τη συμμετοχή καθενός ατομικώς από τους προσφεύγοντες στις απεργιακές κινητοποιήσεις, παρέβη το προπαρατεθέν άρθρο 62 του ΚΥΚ· δεύτερον, μη αιτιολογώντας επαρκώς τις αποφάσεις της να γίνουν παρακρατήσεις επί των αποδοχών των προσφευγόντων, η Επιτροπή παρέβη το προπαρατεθέν άρθρο 25 του ΚΥΚ. Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι επιβάλλεται να εξετάσει διαδοχικώς καθένα από τα σκέλη αυτού του λόγου ακυρώσεως.
- 59 Προκειμένου περί του πρώτου σκέλους του λόγου αυτού, κατά το μέτρο που, με την επιχειρηματολογία τους, οι προσφεύγοντες επιδιώκουν να υποστηρίξουν

ότι η Επιτροπή δεν προσκόμισε αποδείξεις σχετικά με τη συμμετοχή καθενός ατομικώς στις απεργιακές κινητοποιήσεις, λόγω του ότι οι εν λόγω υπάλληλοι αντιμετώπισαν περίπτωση ανωτέρας βίας, υπό την έννοια ότι η ίδια η Επιτροπή είναι αυτή η οποία αποφάσισε να διακόψει την εργασία των υπαλλήλων της και τους εμπόδισε να ασκήσουν κανονικώς τα καθήκοντά τους, ιδίως να προσέλθουν στα γραφεία τους κατά τις ημέρες απεργίας, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι ο επικαλούμενος περίπτωση ανωτέρας βίας οφείλει, καταρχήν, να στηρίξει επαρκώς τους ισχυρισμούς του ώστε να μπορέσει το δικάζον δικαστήριο να εκτιμήσει το βάσιμο αυτών.

60 Συναφώς, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, καταρχάς, ότι από την ίδια την επιχειρηματολογία των προσφευγόντων προκύπτει ότι αυτοί δεν βρίσκονταν στον τόπο εργασίας τους κατά τις ημέρες της απεργίας και ότι, ως εκ τούτου, δεν είναι λυσιτελής ο προβληματισμός σχετικά με τη νομική αξία του ερωτηματολογίου που απεστάλη σε κάθε υπάλληλο ως συνημμένο στην προπαρατεθείσα ανακοίνωση της 25ης Οκτωβρίου 1991.

61 Περαιτέρω, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι οι προσφεύγοντες, καιτοι διατείνονται ότι η Επιτροπή «τους εμπόδισε πλήρως να ασκήσουν κανονικώς τα καθήκοντά τους», διακόπτοντας τη λειτουργία όλων των εγκαταστάσεών της, κλείνοντας την πρόσβαση στα ακίνητα και στους υπόγειους χώρους σταθμεύσεως και προβαίνοντας στην αποσύνδεση συστημάτων πληροφορικής, ωστόσο περιορίζονται, εν προκειμένω, με τα δικόγραφά τους, στην προβολή λίαν γενικών ισχυρισμών, προς στήριξη των οποίων δεν έχουν προσκομίσει καμία απολύτως αρχή αποδείξεως και ούτε προσφέρονται προς τούτο. Επιπλέον, μολοντί η Επιτροπή αμφισβήτησε κατηγορηματικώς μια τέτοια περιγραφή των γεγονότων, οι προσφεύγοντες δεν υπέβαλαν υπόμνημα απαντήσεως.

62 Τέλος, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο δικηγόρος των προσφευγόντων δήλωσε ότι δεν ήταν σε θέση ούτε να προσδιορίσει σε ποια κτίρια της Επιτροπής, από αυτά που κείνται στις Βρυξέλλες, οι προσφεύγοντες ασκούσαν τα καθήκοντά τους ούτε αν η πρόσβαση στα κτίρια αυτά όντως εμποδιζόταν κατά

τις ημέρες της απεργίας. Πράγματι, περιορίστηκε στο να υποστηρίξει ότι «η λειτουργία γενικώς των εγκαταστάσεων» της Επιτροπής είχε σταματήσει, πράγμα που εμπόδισε τους προσφεύγοντες να εργαστούν, χωρίς να είναι σε θέση να προσκομίσει κάποιο εν προκειμένω στοιχείο ή έστω να αποδείξει ότι οι προσφεύγοντες προσπάθησαν πράγματι να εργαστούν κατά τις ημέρες της απεργίας. Εξάλλου, ο δικηγόρος των προσφευγόντων δεν αμφισβήτησε τους ισχυρισμούς του εκπροσώπου της Επιτροπής ότι επί 15 000 περίπου υπαλλήλων της Επιτροπής, το 73 % απήργησε, το 10 % άσκησε τα καθήκοντά του, ενώ οι υπόλοιποι είχαν δικαιολογημένως απουσιάσει. Τέλος, ο εν λόγω δικηγόρος δεν μπόρεσε να διασαφηνίσει τους λόγους για τους οποίους οι προσφεύγοντες δεν επέστρεψαν το συνημμένο στην προπαρατεθείσα ανακοίνωση της 25ης Οκτωβρίου 1991 ερωτηματολόγιο, χωρίς όμως να αμφισβητήσει το γεγονός ότι οι προσφεύγοντες είχαν σαφώς λάβει το ερωτηματολόγιο αυτό.

- 63 Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτό.
- 64 Προκειμένου περί του δευτέρου σκέλους του ίδιου λόγου, κατά το μέτρο που οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν, με την επιχειρηματολογία τους, ότι γενικώς οι ατομικές αποφάσεις σχετικά με παρακρατήσεις επί των αποδοχών που ελήφθησαν σχετικά με αυτούς δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένες, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση αιτιολογήσεως των βλαπτικών αποφάσεων, που προβλέπεται από το άρθρο 25 του ΚΥΚ, σκοπεί στο να καθίσταται δυνατό στον κοινοτικό δικαστή να ασκεί τον έλεγχο του σχετικά με τη νομιμότητα μιας αποφάσεως και στο να παρέχει στον ενδιαφερόμενο επαρκείς ενδείξεις ώστε να γνωρίζει αν η απόφαση είναι νομικώς έγκυρη ή πάσχει από ελάττωμα επιτρέπον την αμφισβήτηση της νομιμότητάς της. Η απαίτηση αυτή πληρούται όταν η πράξη που αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής έχει ληφθεί στο πλαίσιο μιας αλληλουχίας η οποία είναι γνωστή στον οικείο υπάλληλο και του επιτρέπει να αντιληφθεί το περιεχόμενο ενός μέτρου το οποίο τον αφορά προσωπικώς (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Δεκεμβρίου 1989, C-169/88, Prella κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. I-4335, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 16ης Δεκεμβρίου 1993, T-80/92, Turner κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-1465).
- 65 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι είναι σαφές ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, και τούτο ενόψει της προηγουμένης αποφάσεως της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 1970, της προπαρατεθείσας ανακοινώσεως που το εν λόγω κοινοτικό όργανο διένειμε στο προσωπικό του, στις 25 Οκτωβρίου 1991, ανακοινώσεως η οποία έγινε προς το προσωπικό μέσω των ΔΠ

της 18ης Νοεμβρίου 1992, ως προς τις οποίες ουδείς εκ των προσφευγόντων ισχυρίζεται ότι δεν τις έλαβε και, τέλος, της δικαιολογήσεως των παρακρατήσεων επί των αποδοχών, πράγμα που σαφώς μνημονευόταν στα εκκαθαριστικά σημειώματα αποδοχών των προσφευγόντων.

- 66 Κατά συνέπεια, ούτε το δεύτερο σκέλος του ανωτέρω λόγου ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτό.
- 67 Από τα ανωτέρω αποδεικνύεται, πρώτον, ότι οι προσφεύγοντες δέχονται ότι δεν εργάστηκαν κατά τις ημέρες της εν λόγω απεργίας, χωρίς ωστόσο να ισχυρίζονται ότι η απουσία τους οφειλόταν σε λόγο άλλον εκτός της απεργίας· δεύτερον, ότι η επιχειρηματολογία τους, η οποία στηρίζεται σε προβαλλομένη περίπτωση ανωτέρας βίας, στερείται παντελώς ερείσματος· τρίτον και τελευταίον, ότι ορθώς η Επιτροπή προέβη, με αρκούντως αιτιολογημένες αποφάσεις, σε παρακράτηση επί των αποδοχών τους λόγω της συμμετοχής τους στις απεργιακές αυτές κινητοποιήσεις.
- 68 Από τα προηγούμενα προκύπτει ότι οι προσφυγές πρέπει να απορριφθούν, χωρίς να παρίσταται ανάγκη να αποφανθεί το Πρωτοδικείο επί της ενστάσεως απαραδέκτου που προτάθηκε από την Επιτροπή στην υπόθεση T-577/93.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 69 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δυνάμει του άρθρου 88 του ίδιου Κανονισμού, στις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, τα όργανα φέρουν τα έξοδά τους. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 88, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του ίδιου Κανονισμού, «το Πρωτοδικείο μπορεί να καταδικάσει ακόμα και τον νικήσαντα διάδικο στην καταβολή των εξόδων στα οποία αναγκάστηκε να υποβληθεί ο αντίδικός του, αν κρίνει ότι τα έξοδα αυτά προκλήθηκαν χωρίς εύλογη αιτία ή κακοβούλως».

- 70 Υπό τις περιστάσεις της προκειμένης περιπτώσεως, ενόψει της εξελέξεως της διαδικασίας και των λόγων και επιχειρημάτων των προσφευγόντων, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι οι τελευταίοι ανάγκασαν την Επιτροπή να υποβληθεί σε έξοδα που προκλήθηκαν χωρίς εύλογη αιτία και κακοβούλως κατά την έννοια των προπαρατεθεισών διατάξεων του Κανονισμού Διαδικασίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει οι προσφεύγοντες να φέρουν το σύνολο των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) **Απορρίπτει τις προσφυγές.**
- 2) **Καταδικάζει τους προσφεύγοντες στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.**

García-Valdecasas

Vesterdorf

Biancarelli

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Ιουλίου 1994.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

R. García-Valdecasas